

СТРУКТУРНО-ТИПОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НІМЕЦЬКИХ СКЛАДНИХ ПРИКМЕТНИКІВ

Прикметники відіграють важливу роль в терміносистемах та мають велике значення у термінотворенні, зокрема при утворенні складних термінів та термінів-словосполучень у науково-технічній галузі. Нові технології, методи та вироби отримують уточнене найменування шляхом опису терміну-іменника прикметником, створюючи видові терміни: *wissenschaftlich-technischer Fortschritt*. Прикметники також можуть бути самостійними термінами: *reibschlüssig, fertigungsgerecht*.

Розвиток науково-технічного прогресу призвів до виникнення та розширення нових складних прикметників. Вони допомагають якомога точніше позначити новітні технології та механізми сучасності.

Одним з найрозповсюджених способів утворення нових слів у сучасній німецькій мові є словоскладання. Складні прикметники частіше за все складаються з двох основ, рідше з трьох та чотирьох.

На основі суцільного добору з фахової літератури по машинобудуванню (підручники, журнали та комп'ютерні сайти) було відібрано 200 складних прикметників. За своєю структурою переважна більшість ад'єктивних композитів (97%) є двочленими: *die Wartung + s + frei = wartungsfrei, die Vibration + s + beständig = vibrationsbeständig, der Prozess + gerecht = prozessgerecht*. Тільки 3% добору складають трьохчленні прикметники: *die Kraft + der Fluss + gerecht = kraftflussgerecht, hoch + warm + fest = hochwarmfest*. Чотирьохчленні прикметники не є розповсюдженими і під час аналізу добору не були виявлені. Це пояснюється тим, що композити, які утворені з більше ніж двох основ, ускладнюють розуміння та не виконують умови стислості та чіткості, яким повинен відповідати термін.

Спираючись на класифікацію М. Д. Степанової та В. Фляйшер [3, с. 203], складні прикметники було розподілено в залежності від наявності або відсутності з'єднувального елемента на повноскладні та неповноскладні [1, с. 112]. Повноскладні прикметники є простим з'єднанням двох основ без з'єднувального елемента, наприклад: *der Bogen + verzahnt = bogenverzahnt, der Werkstück + gebunden = werkstückgebunden*. Неповноскладні композити характеризуються наявністю сполучного елемента між частинами *-(e) s-*, *-(e) n-*, рідше *-e*. Наприклад: *Die Störung + s + bedingt = störungsbedingt, die Sicherheit + s + relevant = sicherheitsrelevant*. Основна функція сполучного елемента – це спроба полегшити вимову та читання слова.

Оснoву корпусу дослідження складають повноскладні ад'єктивні композити (70%), наприклад: *mehr + schnittig = mehrschnittig*, *hoch + flexibel = hochflexibel*, *niedrig + schwellig = niedrighschwellig*. 30% складних прикметників добору поєднані між собою за допомогою з'єднувального елемента *s*, наприклад: *der Zwang + s + läufig = zwangsläufig*, *die Anwendung + s + bezogen = anwendungsbezogen*. Оскільки в нашому доборі переважає модель іменник + прикметник, то характерним сполучним елементом є *-(e)s-*, що походить від закінчення родового відмінку.

Отже, словоскладання є одним з найпродуктивніших методів утворення німецьких складних прикметників машинобудівної галузі. Було виявлено, що переважають двокомпонентні композити утворенні шляхом складання двох основ без з'єднувального елемента, що обумовлено розвитком мови, адже при їх утворенні не залучається новий мовний матеріал.

Література

1. Степанова М. Д. Словообразование современного немецкого языка. М.: Литература на иностранных языках, 1953. 375 с.
2. Степанова М. Д. Словарь словообразовательных элементов немецкого языка. М. : Русский язык, 2000. №2. 350 с.
3. Fleischer W., Barz I., Schroder M. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache. Tübingen: Niemeyer, 1995. 231 S.